

4 Programma Ondernemend Zeeland

Inleiding en ontwikkelingen

Zeeland scoort op dit moment goed als we kijken naar economische cijfers zoals het bruto regionaal product, het werkloosheidscijfer en het inkomen per hoofd van de bevolking. Tegelijkertijd staat de Zeeuwse economie voor grote uitdagingen: de krappe arbeidsmarkt, de gevolgen van de coronacrisis en de transitie naar een klimaatneutrale economie.

Onze aanpak richt zich daarom op:

Europa, Rijk en Regio

Om innovatie te stimuleren zijn subsidies nodig (Europees, nationaal en provinciaal). Ook fondsen die geld lenen helpen bij innovatie. Via Impuls Zeeland helpen we startende en innoverende bedrijven in verschillende sectoren. We werken samen met de sector en kennisinstellingen aan de Foodagenda en de Visserij-agenda. Hierdoor versterken we het ondernemerschap op het gebied van landbouw en visserij. We helpen de sector ook met een actieve lobby bij Rijk en Europa. Door deelname aan Europese en landelijke subsidieprogramma's kunnen we innovatie projecten in Zeeland starten.

Vestigingsklimaat, talent en kennis

Een gezonde economie heeft een passende infrastructuur voor onderwijs, goed personeel en goede ondernemers nodig. We werken hier aan door het programma Campus Zeeland uit te voeren. Ook werken we aan het oprichten van een Delta kenniscentrum (Delta Climate Center). Zeeuwse bedrijven hebben de komende jaren duizenden arbeidskrachten nodig. De krapte op de arbeidsmarkt maakt dit lastig. Oplossingen zoeken we in het beter gebruik maken van mensen die nu in Zeeland werken. Maar het is ook nodig om mensen van buiten Zeeland voor werk naar Zeeland te halen. Het verbeteren van het imago van Zeeland als plek om te leven, werken en studeren is hiervoor belangrijk.

Innovatie, valorisatie en ontwikkeling

Zeeland heeft een goed klimaat voor vindingrijke ondernemers die innovaties omzetten in concrete producten of diensten. Tegelijk blijven we nog achter bij de rest van Nederland. De innovatiekracht van bedrijven is belangrijk voor de concurrentiekracht van Zeeland. We willen de innovatiekracht van Zeeland sterker maken. Dat is ook belangrijk voor bijvoorbeeld de aanpak van maatschappelijke uitdagingen.

Transitie naar een duurzame en klimaatneutrale economie

Voor de Zeeuwse economie zijn vernieuwing en duurzamer maken van sectoren als de industrie, logistiek, landbouw en toerisme belangrijk. Het hoofdstuk "Energie en Klimaat" in de begroting beschrijft hoe we dit gaan doen. In dit hoofdstuk beschrijven we onderwerpen als circulaire en biobased economie. Met een circulaire economie bedoelen we een economie waarbij we materialen steeds opnieuw gebruiken. Bij een biobased economie gebruikt men vooral natuurlijke materialen van planten of dieren. We werken bijvoorbeeld aan het sluiten van kringlopen van materiaal in onze regio. En we kijken naar hoe de waarde van materialen goed kan blijven.

Speerpunten

Het versterken van de regionale economie doen we door in te zetten op:

Europa, Rijk en Regio:

- Deelname aan de Europese programma's OP Zuid, POP 3, Interreg Vlaanderen-Nederland en Twee Zeeën en Interreg B en C: we willen de mogelijkheden van deze programma's maximaal benutten voor Zeeland.
- Voorbereiding en inzet Zeeland voor Toekomstig Cohesiebeleid na 2020 (samenwerking in Zuid-verband, IPO, met Vlaanderen).
- Verschillende organisaties te ondersteunen die onderdeel uitmaken van de economische basisinfrastructuur. Bijvoorbeeld NV Economische Impuls Zeeland, EN-Zuid, het Roosevelt Institute for American Studies, Dockwize en Economic Board Zeeland.

Vestigingsklimaat, talent en kennis:

- Het versterken van het imago van Zeeland als regio om te leven en te werken. Het behouden van het sterke imago als toeristische bestemming.

- Samen met publieke en private partners (ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden) te zorgen dat de arbeidsmarkt voldoende goed gekwalificeerde arbeidskrachten biedt. Zo kunnen we voldoen aan de vraag van de Zeeuwse werkgevers.
- Het realiseren van Campus Zeeland, met focus op de thema's water, energie en voedsel.
- De Onderwijs- en kennisinfrastructuur op het gewenste niveau te houden.

Innovatie, valorisatie en ontwikkelkracht:

- Het verstevigen en uitbouwen van het regionale innovatie-ecosysteem en uitvoering te geven aan het Investeringsfonds Zeeland BV.
- Het realiseren en versterken van Kennis- en Innovatienetwerken binnen iedere Zeeuwse economische sector.
- De concurrentiepositie te verbeteren en werkgelegenheid te behouden.

Transitie naar een duurzame en klimaatneutrale economie:

- Verduurzaming industrie (zie programma "Energie op klimaat!").
- Verandering naar een circulaire en biobased economie door het sluiten van kringlopen en het benutten van groene grondstoffen.

Reguliere taken

De Provincie zet zich in voor een sterke regionale economie en duurzame economische groei. Om dit te bereiken werkt de Provincie aan het vestigingsklimaat voor bedrijven en werknemers. Een sterke regionale economie kan niet zonder kennis en innovatie. De Provincie zorgt daarom voor goede randvoorwaarden en samenwerking met onderwijs- en onderzoeksinstituten.

Beleidskader

- [Economisch Uitvoeringsprogramma 2022-2027](#)
- [Post-Corona Versnellingsplan Zeeland](#)
- [MKB Samenwerkingsagenda en MKB Actieplan \(Rijk-Provincies\)](#)
- [Implementatieagenda Smart Industries \(Rijk\)](#)
- [IBP programma \(Rijk, Provincies, gemeenten\)](#)
- [RIS 2021 - 2027 \(Regionale Innovatie Strategie\)](#)
- [Campus Zeeland](#)
- [Strategische agenda Economic Board Zeeland](#)

Maatschappelijk effect

De Provincie Zeeland zet in op versterking van de Zeeuwse economie. Concreet betekent dit:

- Het versterken van de innovatiekracht van het Zeeuwse bedrijfsleven.
- Het verhogen van het Bruto Regionaal Product en daarmee het welzijn van de Zeeuwen.
- Voldoende werkgelegenheid én voldoende arbeidsaanbod op alle niveaus (van laaggeschoold tot wetenschappelijk) Groei van de regionale innovatiekracht met focus op de Zeeuwse economische sectoren.
- Een sterk imago van Zeeland dat ervoor zorgt dat mensen hier graag komen leven werken en ondernemen.
- Inzet op maatregelen om negatieve effecten van corona voor het midden- en kleinbedrijf te beperken.

Doelstelling

Concurrentiepositie logistiek

De logistieke sector bevindt zich in een groot veranderingsproces, door energietransitie, digitalisering, robotisering, datamanagement enz. De provincie ondersteunt waar mogelijk bedrijven bij deze opgaven en het implementeren van deze ontwikkelingen in hun bedrijfsvoering. Doel is dat de Zeeuwse logistieke sector hun marktpositie behoudt.

Acties

De energietransitie is een ingrijpend proces. Integrale samenwerking tussen beleidsvelden biedt voordelen.

De energietransitie in de logistieke sector kent nog vele onzekerheden. Hoeveel elektrische voertuigen en vaartuigen zijn er in de toekomst? Wat zijn de gevolgen voor de vraag naar elektriciteit? En kan het het elektriciteitsnet de vraag aan? Er is nog onvoldoende kennis over deze vraagstukken. Het gevolg is dat de logistieke sector afwacht door deze onzekerheden. Dit is niet gunstig, want de tijd om af te wachten is er niet.

De provincie heeft een coördinerende rol in deze veranderingsfase. Voor een groot deel is de strategie vastgelegd in de RES (regionale energie strategie). De activiteiten van de Provincie bestaan uit:

- Uittol bedrijventerreinaanpak logistiek.
- Het bundelen van werk met betrekking tot onderzoek (trends van het energiegebruik en de effecten daarvan), implementatie en kennisoverdracht.
- In afstemming met landelijke partners werken aan een infrastructuur van laad- en vulplaatsen voor weg en watervoer.
- Maatwerkoplossingen bedenken voor specifieke locaties, bijvoorbeeld bedrijven op locaties die moeilijker bereikbaar zijn.
- Samen met onze collega's van Energietransitie (RAL), Ruimtelijke Ordening (herstructurering bedrijven terreinen) en marktpartijen stemmen we projecten af om voordelen te behalen. Het doel van deze samenwerking is om de logistieke sector optimaal te begeleiden bij de energietransitie. Hierdoor kunnen we de maatschappelijke kosten van de energietransitie laag houden en de economische ontwikkeling positief beïnvloeden.
- In samenwerking met partners Europese en landelijke subsidies aanvragen.

Inspelen op technologische & maatschappelijke veranderingen door het stimuleren van samenwerking tussen sectoren, regio's en overheden. Met als doel de innovatie te stimuleren en "grote" projecten door de Zeeuwse regio te ontwikkelen & uit te voeren

De Provincie subsidieert een deel van de organisatiekosten van netwerken. Voorbeelden van zo'n netwerk zijn: (nog invullen). Het doel is stimuleren van innovatie en samenwerking in deze sectoren. Daarnaast informeert de Provincie de bedrijven over mogelijkheden voor subsidies. De Provincie neemt deel aan diverse landelijke innovatie overleggen. We delen de kennis uit deze overleggen met onze regionale partners. In samenwerking met het KIC|MPI werken we aan de robotisering en digitalisering van de procesindustrie. In 2023 nemen we initiatieven om mogelijkheden van circulaire economie in de procesindustrie te gaan gebruiken. In 2023 werken we de samenwerking tussen het KIC|MPI en de andere netwerken verder uit met als doel de innovatiekracht te versterken.

Realiseren van het Fiedlab Wind op Zee (Zephyros) in Zeeland

Inmiddels is het fieldlab wind op zee operationeel. Zephyros is in de KAAP gevestigd.

Stimuleren samenwerking en innovatie in de logistiek, o.a. via Zeeland Connect

In 2023 ontwikkelen we de interregionale samenwerking bij de goederenvervoer corridor Zuid. In het najaar 2022 maken we samen met de partners een actieprogramma. De partners zijn: Ministerie I&W, de provincies Noord-Brabant, Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland, en de in deze provincies gelegen havenbedrijven van de goederen vervoer corridor Zuid.. Dit actieprogramma leggen de partners ter besluitvorming voor aan het BO Mirt goederenvervoer corridors. In 2023 zetten we ook in op het maken van Vlaams-Nederlandse overleggen. Deze vervangen dan de K&I netwerken.

Uitvoeren visie Logistiek i.s.m. Zeeland Connect en uitvoeren van de roadmap met 3 innovatielijnen, waaronder autonoom transport (varen en rijden) en verduurzamen Sector Transport en Logistiek (terminalfaciliteiten en laadinfra)

Zeeland Connect heeft opdracht om een nieuw meerjarenprogramma op te stellen. Dit programma krijgt als basis de landelijke agenda's van het Ministerie van I&W (goederen vervoeragenda), Ministerie van EZ (actieagenda topsector), het strategisch masterplan van North Sea Port en de actieagenda van de goederen vervoer corridor Zuid.

Vertalen actieprogramma 2020 -2023 van de Topsector logistiek naar regionaal actieprogramma en uitvoering van de goederen vervoeragenda van het Ministerie van I&W, benutten "Haagse en Europese" Middelen.

Het beleid is erop gericht dat de Zeeuwse ondernemers en innovators optimaal gebruik kunnen maken van de "Haagse en Europese" middelen. Ondersteuning van netwerken, bedrijven en innovators om gebruik van de middelen te maken is een topprioriteit. De Provincie heeft hierin een proactieve rol.

Doelstelling

Arbeidsmarkt

Samen met publieke en private partners (ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden = triple helix partijen) zorgen dat de arbeidsmarkt voldoende goed gekwalificeerde arbeidskrachten biedt. Zo kunnen we voldoen aan de vraag van de Zeeuwse werkgevers. Hiervoor scherpen we het Aanvalsplan Arbeidsmarkt verder aan en voeren we deze in samenwerking met de triple-helix-partijen uit.

Acties

Aantrekken, scholen en trainen van kandidaten voor Zeeuwse sectoren (Techniekpact, Hospitalitypact, Zorgpact, Onderwijspact)

Diverse activiteiten en programma's pakken we samen met de partners van het Aanvalsteam Arbeidsmarkt op:

- Human Capital agenda's waaronder JTF (t.b.v. voldoende gekwalificeerd personeel voor de vergroening van de industrie), het opzetten van een nieuwe Human Capital Call 2023, projecten in het kader van Kiezen, leren en werken in de techniek (techniekpact Zeeland) en het aanjagen en stimuleren van een vraaggestuurd onderwijspact.
- Het verder ontwikkelen en verbinden van het Expat Center Zeeland aan het 'arbeidsmarkt-ecosysteem'.
- Het bouwen van een gestructureerde Zeeuwse aanpak Leven Lang Ontwikkelen.\
- Zeeuwse arbeidsmarktinformatie (cijfers en analyses) delen via het platform ArbeidsmarktInZichtZeeland.
- Het verder ontwikkelen van het HR netwerk Zeeland.

Binnen het Aanvalsteam Arbeidsmarkt heeft de Provincie Zeeland een stimulerende procesrol om samen met partners de doelstellingen van het Aanvalsplan te realiseren. We voeren onze rol uit door

de inzet van taken als: signaleren, agenderen, opstarten van activiteiten, coördineren, verbinden en faciliteren.

Komen tot een soepele grensoverschrijdende arbeidsmarkt Zeeland – Vlaanderen

Dit is een activiteit die al langer loopt. We doen verschillende werkzaamheden, waaronder: netwerk Eures, steun geven aan Grensinformatiepunten en aanjagen van grensoverschrijdende projecten. Ook delen wisselen we goede voorbeelden uit en zoeken we naar samenwerkingsmogelijkheden. Binnen het Aanvalsteam Arbeidsmarkt heeft de Provincie Zeeland een stimulerende rol om samen met partners de doelstellingen van het Aanvalsplan te halen. We voeren onze rol uit door de inzet van taken als: signaleren, agenderen, opstarten van activiteiten, coördineren, verbinden en faciliteren.

Ontwikkelen tool: werving, selectie en plaatsing op basis van competenties

Als onderdeel van de doorontwikkeling van het HR Netwerk Zeeland maken we een 'overzicht van goede voorbeelden' voor Zeeuwse ondernemers. Dit zijn goede voorbeelden voor 'werving, selectie en plaatsing op basis van competenties'. Binnen het Aanvalsteam Arbeidsmarkt heeft de Provincie Zeeland een stimulerende rol om samen met partners de doelstellingen van het Aanvalsplan te halen. We voeren onze rol uit door de inzet van taken als: signaleren, agenderen, opstarten van activiteiten, coördineren, verbinden en faciliteren.

Ontwikkelen van een gestructureerde aanpak gericht op het binden van jongeren aan de Zeeuwse arbeidsmarkt

Een doorlopende activiteit met diverse activiteiten waaronder een campagne voor eindexamenscholieren, een kick-off festival voor MBO, HBO en WO jongeren en een traineeprogramma. Binnen het Aanvalsteam Arbeidsmarkt heeft de Provincie Zeeland een stimulerende rol om samen met partners de doelstellingen van het Aanvalsplan te halen. We voeren onze rol uit door de inzet van taken als: signaleren, agenderen, opstarten van activiteiten, coördineren, verbinden en faciliteren.

Opzetten van een warme ontvangst van arbeidsmigranten (uit binnen- en buitenland) (Expat Center, Zeeland Commissionair)

In 2019 is het Expat Center Zeeland in Terneuzen opgericht. Het Center geeft aan internationals en hun werkgevers informatie en advies over het wonen en werken in Zeeuws-Vlaanderen. Door een warm welkom van nieuwe inwoners wordt het vestigingsklimaat van Zeeuws Vlaanderen versterkt en zullen de internationals zich vaker en langer binden aan de regio. Waarmee ze bijdragen aan het oplossen van de krapte op de Zeeuwse arbeidsmarkt. Voornemen is om het Expat Center verder uitrollen. Zowel qua doelgroep, als qua werkgebied en aantal locaties als qua werkgebied.

Opzetten van toolbox voor werkgevers

Als onderdeel van de doorontwikkeling van het HR Netwerk Zeeland wordt een 'toolbox met goede voorbeelden' voor Zeeuwse ondernemers gemaakt. In deze toolbox wordt onder meer de tool: 'werving, selectie en plaatsing op basis van competenties' opgenomen. Binnen het Aanvalsteam Arbeidsmarkt heeft de Provincie Zeeland een stimulerende procesrol om samen met de triple helix partners de doelstellingen van het Aanvalsplan te realiseren. Ten aanzien van de diverse activiteiten is de rol van de Provincie Zeeland: krachten bundeling; signaleren, agenderen, initiëren, coördineren, verbinden en faciliteren en (mede) zorg dragen voor het 'organiserend vermogen'.

Doelstelling

Concurrentiepositie Food

- Eind 2022 is de concurrentiepositie in de aquacultuursector versterkt.
- Eind 2022 is de werkgelegenheid in de visserij en aquacultuursector minimaal op hetzelfde niveau.

NB: acties met betrekking tot 'landbouw' staan in het programma Balans in landelijk gebied.

Acties

Als voorzitter van het landelijke Bestuurlijk Platform Visserijoverheden spelen we een actieve rol in de ondersteuning van de visserijgemeenschappen.

Binnen het landelijk Bestuurlijk Platform Visserijoverheden geven we aandacht aan de voor de visserijsector belangrijke onderwerpen. Denk hierbij aan aanlandplicht, ruimte op zee, Noordzee akkoord en kottervisie.

Ondersteunen van kansrijke innovaties en nieuwe ontwikkelingen in de visserij- en aquacultuursector die kunnen leiden tot nieuwe bedrijvigheid of een hogere toegevoegde waarde in de keten. Hiertoe ondersteunen we ten minste 4 initiatieven.

Stimuleren verdere ontwikkeling van de binnendijkse aquacultuur.

Wij inventariseren de ruimtelijke mogelijkheden voor bestaande en nieuwe ondernemers op dit punt.

Versterken van de Zeeuwse economische clusters agrofood en aquacultuur door middel van haalbaarheidsonderzoeken en demonstraties vanuit de provinciale innovatieregeling Zeeland in Stroomversnelling;

De regeling Zeeland in Stroomversnelling richt zich op de voorkant van de keten. Het onderzoeken van de haalbaarheid en demonstratie van nieuwe initiatieven zijn speerpunten. De mogelijkheden van Europese subsidieprogramma's brengen we onder de aandacht van bedrijven.

We nemen actief deel in projecten om te komen tot nieuwe vormen van schelpdierkweek.

Binnen de tastforce mosselkweek Voordelta onderzoeken we de mogelijkheden om mosselen op de Noordzee te kweken. Binnen de tastforce duurzame oesterkweek onderzoeken we de mogelijkheden lange termijn perspectief te bieden voor oesterkweek in combinatie met natuurbehoud en ontwikkeling.

Wij ondersteunen de netwerkorganisaties Zeker Zeeuws en Food Delta Zeeland in hun werkzaamheden de Zeeuwse Foodcluster verder te versterken;

Dit doen wij zowel financieel als inhoudelijk. Wij participeren in de accreditatiecommissie Zeker Zeeuws en het overleg strategische partners Food Delta Zeeland. Laatstgenoemde organisatie werkt op ons verzoek inmiddels nauw samen met Impuls Zeeland.

Doelstelling

Concurrentiepositie Zeeuwse ondernemers

Doel is om werkgelegenheid en bedrijven te behouden. Dit doen we door de economische structuur te verbeteren, gericht op acquisitie, regionale samenwerking en versterken innovatiekracht.

Acties

Deelnemen aan platform ENZuid (Economisch Netwerk Zuid Nederland)

Provincie Zeeland neemt actief deel aan Economisch Netwerk Zuid Nederland (ENZuid). Hierin werken de provincies Noord-Brabant, Limburg en Zeeland samen met de Triple Helix organisaties in Zuid-Nederland. Vanuit Zeeland nemen de Provincie Zeeland en de Economic Board Zeeland deel. Ook de regionale ontwikkelingsmaatschappijen zijn aangesloten bij het netwerk. Voor Zeeland is dat Impuls Zeeland.

ENZuid maakt inhoudelijke contacten tussen netwerkpartners mogelijk. Dat doet zij door:

- Het delen van kennis.
- Het organiseren van ontmoetingen.
- Het agenderen van verbindende thema's.

De ontmoetingen vinden plaats op zowel directie niveau als bestuurlijk niveau. De ontmoetingen op directie niveau zijn:

- Driemaal per jaar een directieoverleg.
- Eenmaal per jaar een strategische sessie.
De ontmoetingen op bestuurlijk niveau zijn:
- Tweemaal per jaar een Advisory board.
- Eenmaal per jaar een bestuurlijke topontmoeting.

In 2023 vindt de jaarlijkse bestuurlijke topontmoeting in Zeeland plaats.

De verbindende thema's die door ENZuid zijn geagendeerd zijn:

- Vergroening van de chemische procesindustrie.
- Circulair bouwen.

Dockwize: uitvoering van de prestatieafspraken

We maken prestatieafspraken over de uitvoering van overkoepelende activiteiten uit het meerjarenplan "Dockwize: Your Innovation Hub 2023 - 2026". Hoofddoel is structuurversterking door het aanjagen van innovatie, groei en ondernemerschap.

Ondersteunen algemene netwerk-, acquisitie en representatieactiviteiten

Om concrete resultaten voor Zeeland te behalen en om de aantrekkingskracht te versterken, onderhouden we contacten met het netwerk. We organiseren daarvoor 1x per jaar een strategisch overleg met:

- North Sea Port
- Invest in Zeeland
- Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
- Economic Board Zeeland
- NFIA
- Trade and Innovate NL

Bestuurlijk en ambtelijk ondersteunen we bovenstaande organisaties bij de werving van en het behouden van (internationale) bedrijven.

Ondersteunen van de Zeeuwse ondernemers (starters en MKB)

Door onder andere:

- De MKB Samenwerkingsagenda en het MKB Actieplan (voor het 'brede' MKB) verder uitwerken.
- Met het Overleg Zeeuwse Overheden onze rol vervullen in het herstel en versnellen van de regionale economie.
- Uitvoering geven aan MKB-deal Digitaal Doen Zeeland met het ministerie EZK.
- Vanuit Zeeland deelnemen aan European Digital Innovation Hub (EDIH).

- Het opzetten van en uitvoering geven aan aanvullende instrumenten gericht op familiebedrijven.
- Het opzetten van en uitvoering geven aan aanvullende instrumenten voor financiering van innovatie.
- Uitgeven van een Zeeuws Economisch Bericht.

Uitvoering prestatieafspraken door Impuls Zeeland

Het vergroten van de ontwikkeling van de Zeeuwse (kennis)economie staat voorop. Om deze groei te halen doen we het volgende:

- Business development en uitvoering van projecten.
- Inzet op werving van bedrijven en investeringen.
- Behoud van bedrijven.
- Werk te maken van financiering van innovatie.
- Het stimuleren van internationale handel (Trade & Innovate).

Provinciale Staten ontvangt jaarlijks het werkplan en jaarverslag van Impuls.

Uitvoering prestatieafspraken door Roosevelt Institute for American Studies

Activiteiten in 2023:

- Lezingen voor studenten.
- Publiekslezingen.
- Studentenexcursies aan RIAS door verschillende universiteiten.
- Beursprogramma's voor studenten en onderzoekers.
- Organisatie uitreiking T. Roosevelt American History Award.
- Organisatie van een internationaal congres.
- Organisatie van een publiekssymposium.
- Organisatie NASA Amerikanistendag.

Uitvoering prestatieafspraken door Zeeuwse Milieufederatie (ZMf)

ZMf houdt zich bezig met het verlies aan biodiversiteit, klimaatverandering en klimaatrechtvaardigheid. Dit doet de ZMf door het volgen van drie programmalijnen:

- Ruimtelijke Ordening & Landschap
- Deltawateren
- Duurzaamheid, circulaire economie en energietransitie

In 2023 gaat de aandacht naar de volgende punten:

- Actieplan verduurzaming industrie Zeeland
- Natuurinclusieve energietransitie
- Klimaatbuffers
- Grensoverschrijdende samenwerking
- Gewasdiversificatie
- Westerschelde Narrative

- Raad van Inspiratie jongeren

Doelstelling

Campus Zeeland

De Zeeuwse economie is op termijn versterkt en innovatiever geworden. Dit doen we door realisatie van Campus Zeeland, de (economische) kennis- en innovatienetwerken door te ontwikkelen en te versterken, programma's en projecten, en door behoud en versterking van onderwijs en onderzoek van PO - WO in Zeeland. De kernopgave van Campus Zeeland is gericht op het vergroten van de innovatiekracht van Zeeland & te zorgen voor een toekomstbestendige economie waarin jonge, goed opgeleide mensen het bedrijfsleven versterken.

Acties

Onderbrengen onderzoeksprogramma Vlaanderen-Nederland Deltavraagstukken bij Delta Kenniscentrum

Het onderzoeksprogramma Vlaanderen- Nederland is onderdeel van de Campus Zeeland. In het onderzoeksprogramma gaat de aandacht naar de speerpunten Water, Energie en Voedsel. Als het Delta Climate Center (DCC) opgericht is, kijken we hoe dit onderzoeksprogramma bij deze organisatie in uitvoering komt. Binnen Campus Zeeland heeft de Provincie Zeeland een stimulerende rol om samen met de partners de doelstellingen van Campus Zeeland te realiseren. We voeren onze rol uit door de inzet van taken als: signaleren, agenderen, opstarten van activiteiten, coördineren, verbinden en faciliteren.

Opening en start opleidingen aan het Joint Research Center

Op 15 december 2022 wordt het JRCZ officieel geopend. Vanaf het eerste kwartaal van 2023 starten de opleidingen in het gebouw. Het JRCZ is onderdeel van Campus Zeeland. De aandacht gaat uit naar de speerpunten Water, Energie en Voedsel. Binnen Campus Zeeland heeft de Provincie Zeeland een stimulerende rol om samen met de partners de doelstellingen van Campus Zeeland te realiseren. We voeren onze rol uit door de inzet van taken als: signaleren, agenderen, opstarten van activiteiten, coördineren, verbinden en faciliteren.

Start Delta Kenniscentrum

Eind 2022 wordt het plan Delta Climate Center door de zes founding fathers (HZ, Scalda, UCR, NIOZ, UU, WUR) aan de stuurgroep Wind in de Zeilen aangeboden. Als de stuurgroep akkoord is met het plan, start in 2023 de oprichting van het Delta Climate Center.

Het DCC is onderdeel van de Campus Zeeland welke in fases wordt gerealiseerd, samen met het Joint Research Center, de nieuwe opleidingen en onderzoekstrajecten binnen Scalda, HZ/UAS en UCR (UCR Engineering & Innovation) en de samenwerking met UGent rondom Deltavraagstukken Vlaanderen/Nederland. Focus ligt op de speerpunten Water, Energie en Voedsel. Binnen Campus Zeeland heeft de Provincie Zeeland een stimulerende procesrol om samen met de triple helix partners de doelstellingen van Campus Zeeland te realiseren. De rol van Campus Zeeland is krachten bundeling; signaleren, agenderen, initiëren, coördineren, verbinden en faciliteren; zorg dragen voor het 'organiserend vermogen'.

Verbinden tracks Engineering en Innovation aan (Zeeuwse) onderwijs- en onderzoeksinfrastructuur en bedrijfsleven/opgaven

Nu de Engineering en Innovation tracks ontwikkeld zijn en een succesvol onderdeel zijn van het UCR curriculum is het van belang dat het programma verbonden en verankerd wordt met de Zeeuwse onderwijs- en onderzoeksinfrastructuur en opgaven/bedrijfsleven.

De tracks Engineering en Innovation zijn onderdeel van de Campus Zeeland welke in fases wordt gerealiseerd, samen met het Joint Research Center, de nieuwe opleidingen en onderzoekstrajecten binnen Scalda, HZ/UAS, het Delta Climate Center en de samenwerking met UGent rondom Deltavraagstukken Vlaanderen/Nederland. Focus ligt op de speerpunten Water, Energie en Voedsel.

Binnen Campus Zeeland heeft de Provincie Zeeland een stimulerende procesrol om samen met de triple helix partners de doelstellingen van Campus Zeeland te realiseren. De rol van Campus Zeeland is krachten bundeling; signaleren, agenderen, initiëren, coördineren, verbinden en faciliteren; zorg dragen voor het 'organiserend vermogen'.

Versterken businessmodel, organiserend vermogen in intersectorale samenwerking tussen de al bestaande netwerken (professionaliseren en verbinden met eco-systeem)

De K&I netwerken verder ontwikkelen tot robuuste netwerken. Deze netwerken willen we sterker verbinden aan andere Zeeuwse innovatie projecten, zoals de Campus Zeeland, de human capital agenda's en de field-, test- en livinglabs). We willen de betrokkenheid van de Economic Board vergroten. Binnen Campus Zeeland heeft de Provincie Zeeland een stimulerende procesrol om samen met de triple helix partners de doelstellingen van Campus Zeeland te realiseren. De rol van Campus Zeeland is krachten bundeling; signaleren, agenderen, initiëren, coördineren, verbinden en faciliteren; zorg dragen voor het 'organiserend vermogen'.

Versterken gehele onderwijs- en onderzoekskolom van PO - WO

We werken samen met het onderwijs aan een programma van projecten voor het versterken van het onderwijs (van primair onderwijs tot wetenschappelijk onderwijs). Binnen Campus Zeeland heeft de Provincie Zeeland een stimulerende procesrol om samen met de triple helix partners de doelstellingen van Campus Zeeland te realiseren. De rol van Campus Zeeland is krachten bundeling; signaleren, agenderen, initiëren, coördineren, verbinden en faciliteren; zorg dragen voor het 'organiserend vermogen'.

Doelstelling

Innovatie infrastructuur en - fondsen

Eind 2023 zijn er nieuwe innovaties verwezenlijkt en is vergroting van de concurrentiekracht van bedrijven in Zeeland tot stand gekomen. Op basis van Wind in de zeilen vergroot het Rijk haar inbreng in het Investeringsfonds Zeeland (AGIO-storting). Hierdoor is het investeringsvermogen vergroot. Jaarlijks stort het Rijk € 5 mln (2020-2023).

Acties

Het benutten van nationale en Europese programma's als cofinanciering bij de realisatie van innovatie en economische structuurversterking

Met de Subsidieregeling MKB innovatiestimulering Topsectoren Zuid-Nederland (MIT Zuid) wordt decentraal uitvoering gegeven aan stimulering van innovatieve haalbaarheids- en R&D samenwerkingsprojecten. Stimulus Programmamanagement is de organisatie die de regeling uitvoert. Voor 2023 streven we naar toekenning van tien subsidies voor Zeeuwse haalbaarheidsprojecten en zes subsidies voor Zeeuwse R&D samenwerkingstrajecten. Voor 2023 streven we naar Europese subsidie voor minimaal twee projecten per openstelling in de Europese subsidieprogramma's onder het ELFPO- en EFRO-programma.

Uitvoering geven aan de Europese programma's waarin Zeeland partner is

- Voor Zeeland opstellen en uitvoeren van het Toekomstig Cohesiebeleid 2021-2027. De vijf Strategische hoofdpogaven en de vastgestelde Regionale Innovatie Strategie 2021-2027 (RIS) zijn vertrekpunten. Samenwerking is nodig met de andere Zeeuwse Opgaves en onze Zeeuwse partners (gemeenten, waterschap, bedrijfsleven, Economic Board, Cultural Board en kennisinstellingen). Maar er is ook samenwerking nodig in Zuid-verband, in IPO verband en met Vlaanderen.
- Uitvoering geven aan de Europese programma's. Zeeland is hierin partner samen met OP Zuid, POP3, Interreg Vlaanderen-Nederland, Interreg B en C programma's, EMVAF. We willen de mogelijkheden hiervan benutten voor Zeeland.

- Het bevorderen van grensoverschrijdende samenwerking door onder andere het Straits Comité (acht regio's rond de Noordzee in Nederland, België, Frankrijk en het VK) en de Scheldemond Raad. In 2023 organiseert Zeeland het jaarlijkse evenement voor de Straits Comité, gekoppeld aan het thema klimaatverandering. Daarnaast subsidiëren we kleinschalige grensoverschrijdende samenwerkingsprojecten binnen die acht regio's.
- Kansen rond de ontwikkeling van fondsen waar mogelijk beïnvloeden voor benutting in Zeeland. Hiermee willen we een optimaal bereik van de vijf Strategische hoofdopgaven en de vastgestelde Regionale Innovatie Strategie 2021-2027 (RIS) halen.
- Uitvoering geven aan het Just Transition Fund Zeeuws-Vlaanderen/Vlissingen-Oost.
- Ontwikkelingen op het gebied Europese Green Deal (w.o. in het bijzonder Europese Digitale Agenda en Farm2Fork Strategie) monitoren. Waar mogelijk vertalen we ontwikkeling naar de Zeeuwse uitvoering van de Europese subsidieprogramma's. MKB- en andere bedrijven informeren over Europese subsidiemogelijkheden, zoals de programma's onder de ELFPO- en EFRO-fondsen.

Uitvoering geven aan het Investeringsfonds Zeeland BV.

- ZeelandFM geeft 25 groei- en innovatievouchers uit. Zeeland Financial Matching stimuleert en ondersteunt de groei- en innovatieplannen van Zeeuwse studenten, startups, scale-ups en innovatief MKB. Het doel is om bij te dragen aan het verbeteren van innovatie, ondernemerschap en de concurrentiekracht van bedrijven. Hierdoor versterkt de Zeeuwse economie.
- InnoGo! geeft minimaal acht leningen aan innovatieve starters/MKB-ers. Minimaal 10 starters starters/MKB-ers krijgen binnen het netwerk van InnoGo! begeleiding en coaching.
- Met het Zeeuws Participatiefonds (ZPF) verstrekken we risicodragend kapitaal, kennis en kunde van de aandeelhouders, het fondsmanagement en hun netwerken. Dit door aandelenparticipaties en/of achtergestelde leningen uit te geven aan minimaal vijf innovatieve ondernemers. Deze bedrijven zitten in de (door)ontwikkelfase of de groeifase. Ze voegen waarde toe met een belangrijk effect op de Zeeuwse economie en werkgelegenheid.
- Met 'Wind in de zeilen' vergroot het Rijk haar inbreng in het Investeringsfonds Zeeland (AGIO-storting). Hierdoor vergroot ook het investeringsvermogen. De totale omvang van de storting bedraagt 20 miljoen euro (vanaf 2021, jaarlijks 5 miljoen euro).

Het bestuur van het Investeringsfonds Zeeland BV schat in of de financiële vaste activa afgewaardeerd moeten worden. Dit gebeurt op basis van de financiële informatie van de ondernemingen. Ook gesprekken met de ondernemers en het betaalgedrag bij aflossingen en rente zijn van invloed op deze inschatting. De doelstelling van het Investeringsfonds Zeeland behalen we door het verstrekken van hoog risicodragend kapitaal. Het eigen vermogen van de ondernemingen in het Investeringsfonds Zeeland is in de meeste gevallen negatief. Hierdoor is er sprake van een grote schattingonzekerheid over de waardering van de deelnemingen en de verstrekte leningen. Deze (schatting)onzekerheid had geen gevolgen voor het oordeel van de accountant van het IFZ.

Uitvoering geven aan het Investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling 2.0

Als Provincie Zeeland geven we uitvoering aan de Regio Deal Zeeland. 2023 is het laatste jaar van uitvoering van deze deal. Projecten ronden we zoveel mogelijk af in 2023.

Verlenen van subsidie aan voorstellen ter stimulering van innovatie en verbetering van het gebruik van financieringsregelingen

Ondersteunen en/of subsidiëren van onder andere:

- De Zeeuwse Innovatieprijs Emergo.
- Netwerkbijeenkomst excellerende MKB bedrijven.

- Initiatieven voor het versterken van het Zeeuwse startersklimaat.
- Ontwikkel-, test- en demolocaties zoals KAAP Vlissingen en OMC Middelburg.
- Bedrijfsregeling Interreg (opvolger CrossRoads).
- Familiebedrijven.
- Zeeuws Informal Investors Netwerk.
- De ZomerOndernemer.

Daarnaast vergroten we samen met Impuls Zeeland en Stimulus de bekendheid van Europese subsidiemogelijkheden onder Zeeuwse partijen.

Uitvoering geven aan de subsidieregeling Zeeland in Stroomversnelling.

De regeling 'Aanjaaggelden Zeeland in Stroomversnelling' stelt subsidies beschikbaar voor haalbaarheidsonderzoeken en demonstratieprojecten om innovaties te stimuleren. Het doel is om daarmee de Zeeuwse economie duurzaam te versterken en de concurrentiepositie te verbeteren. Zeeuwse gemeenten, rijk en de provincie financieren de regeling. 2023 is het laatste jaar van de huidige regeling. Van de middelen worden in 2023 drie openstellingen uitgevoerd:

- 2 brede openstellingen voor haalbaarheidsonderzoeken en demonstratieprojecten.
- 1 Human Capital Agenda openstelling gericht op het terugdringen van de krapte op de arbeidsmarkt.

We verkennen de mogelijkheden om de regeling na 2023 voort te zetten.

Doelstelling

Marketing en Imago

Een sterker Zeeuws imago helpt bij het aantrekken van toeristen, arbeidskrachten, inwoners, studenten en nieuwe bedrijven. Doel is het herpositioneren van het Zeeuwse imago zodat mensen Zeeland meer en eerder gaan overwegen als plek om te recreëren, verblijven, leven, wonen, werken en studeren.

Acties

Continueren van de digitale marktwerking dmv het platform www.zeeland.com en daaraan verbonden social media kanalen. Belangrijk hierbij is in contact te blijven met geïnteresseerde doelgroepen en het aantal fans van Zeeland verder uit te breiden.

Continueren van de digitale marktwerking door middel van het platform www.zeeland.com en daaraan verbonden social media kanalen. Belangrijk hierbij is om in contact te blijven met geïnteresseerde doelgroepen en het aantal fans van Zeeland verder uit te breiden.

De bestaande positionering 'Zeeland Land in Zee' evalueren en waar nodig verder door ontwikkelen in producten en campagnes.

Verder vorm geven aan de nieuwe positioneringsstrategie voor Zeeland door samen met netwerkpartners nieuwe initiatieven te ontwikkelen. De organisatie voeren we samen met partners uit. We communiceren hierover via onze kanalen.

Het uitvoeren van een nulmeting naar het Zeeuwse imago en de resultaten hiervan verwerken in een vernieuwde merkstrategie (positionering) en meenemen in de uitvoering.

Door middel van marketing- en promotieactiviteiten bijdragen aan de doelstellingen uit het toeristische beleid om toeristen te verleiden om naast het kustgebied ook andere delen van Zeeland te bezoeken. Ook willen we stimuleren dat toeristen buiten het hoogseizoen onze provincie bezoeken.

Het voeren van campagnes voor specifieke doelgroepen samen met regionale partners (product-markt combinaties) en meewerken aan campagnes van partners.

Door middel van marketing- en promotieactiviteiten in samenwerking met regionale partners werken aan het bereiken van specifieke doelgroepen die nodig zijn voor het oplossen van actuele vraagstukken, zoals bijvoorbeeld het tekort op de Zeeuwse arbeidsmarkt.

Doelstelling

Circulaire economie

We realiseren circulaire verdienmodellen. We stimuleren bedrijven, kennis- en onderwijsinstellingen tot het ontwikkelen en testen van circulaire en biobased productiemethodes, efficiënt grondstoffengebruik én circulair ontworpen producten en verdienmodellen. Dit leidt tot verdergaande samenwerking waarbij ketens worden verkort en grondstoffen uitgewisseld én nieuw ontwikkelde circulaire productiemethodes zijn opgeschaald.

Ondersteunend hieraan stimuleren we de omslag naar hernieuwbare grondstoffen én verminderen we de vraag naar primaire grondstoffen door het stimuleren van hergebruik van producten en grondstoffen.

Acties

We helpen mee aan de doorontwikkeling van de Biobased Innovation Garden. Medio 2021 heeft het project een driejarige provinciale subsidie gekregen. De voortgang in 2022 verloopt conform planning.

We nemen deel aan het 'transitiep pad Circular Delta' als onderdeel van Smart Delta Resources. Eerdere activiteiten van stichting Circular Biobased Delta zijn hierin ondergebracht (waaronder het ontwikkelen van grootschalige businesscases).

We rollen biobased en circulair inkopen uit binnen Zeeland via 'Maatschappelijk Verantwoord Inkopen'. SDG's (Sustainable Development Goals) zijn hierin leidend.

Het actieplan MVI, met onder andere circulaire / biobased doelstellingen, is in 2021 door GS vastgesteld. Via de 'IPO krachtenkaart CE en provinciale kansenkaarten' werken we actief samen aan de kennisopbouw rond inkoop- en aanbesteding op nationaal niveau. Ook op internationaal niveau, het Interreg4SeasProject Circular Biobased Construction Industry (CBCI) wordt kennis op- en uitgebouwd. Dit versterkt de rol van inkoop en aanbesteding op beleidsmatig 'circulair' terrein.

We stimuleren circulair bouwen via het 'K&I netwerk circulair bouwen' dat we begeleiden naar zelfstandigheid.

We blijven actief in dit 'triple-helix' netwerk en zorgen voor bredere kennis- en project ontwikkeling richting opschaling. We sluiten aan bij de kennisnetwerken Cirkelstad en Economisch Netwerk (EN) Zuid - Zeeland, Brabant, Limburg.

We stimuleren circulaire innovaties bij MKB'ers door o.a. circulair/biobased innovatievouchers, het CIRCO project en het Symbioses 4 Growth (S4G) project.

In 2021 heeft het voucher project een provinciale subsidie voor twee jaar gekregen. In 2022 is het voucherproject voor één jaar verlengd. Impuls speelt hierbij een belangrijke rol.

We werken aan de 'duurzame havens' samen met Portiz, NSP en Zeeuwse Milieufederatie waarbij we acties van de werkgroep Vitaal Sloegebied en Kanaalzone integreren.

We versterken de samenwerking met North Sea Port District om te komen tot een meer afgestemde aanpak voor havens en industrie. Programma's zoals Economisch Netwerk (EN) Zuid en 'groene chemie nieuwe economie' gebruiken we om doelstellingen op circulair en biobased gebied te behalen.

Samenwerking Zeeuwse Overheden

We ondersteunen Zeeuwse gemeenten bij het ontwikkelen van uitvoeringsbeleid op het gebied van circulaire economie. De gemeenten hebben besloten, op de gebieden afval, inkoop en aanbesteding én de gebouwde omgeving, samen te werken. We werken daarin samen met de Regionale Energiestrategie (RES) 2.0.

IPO provinciale krachtenkaart en kansenkaart circulair

De IPO provinciale krachtenkaart en kansenkaart circulair borgt en richt onze provinciale inzet in IPO verband. We nemen actief deel aan alle 5 thema's bij het IPO (Circulair inkopen en aanbesteden, Circulair bestendigen van Omgevingsvisie en VTH-uitvoeringspraktijk, Ontwikkelen en uitrollen Regionale Circulaire Ecosystemen, Ondersteunen van het regionale bedrijfsleven in de CE transitie en Monitoring CE).

Trendindicatoren

Trendindicatoren	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Beroepsbevolking	192.000	197.000	197.000	197.000	197.000	199.000
Saldo in- en uitgaande pendel	-16.900	-16.900	-16.900	-16.900	-11.000	-11.000
Hoog opgeleide beroepsbevolking	51.000	53.000	53.000	53.000	Zeeuws-Vlaanderen 20,6% Overige Zeeland 27,8%	63.000
Spanningsindicator vraag/aanbod arbeidsmarkt	2,05	3,21	3,58	2,26	4,49 zeer krap	5,88 zeer krap (medio 2022)
Huishoudensinkomen	40.400	40.400	40.400	40.400	45.400	45.700

Doelindicatoren

Doelindicatoren	Indicator	Stand 2019	Stand 2020	Stand 2021	Streefwaarde 2022 (Stand medio 2022)	Streefwaarde 2023	Einddoel
Werkloosheid		2,8%	3%	3%	1,5%	1,5%	3%
Werkgelegenheid (LISA/CBS)		184.000	184.500	188.700	199.000	199.000	185.000
Werkgelegenheid groei in % (LISA/CBS)	% bruto arbeidsparticipatie (werkgelegenheid) ten opzichte van de totale beroepsbevolking in de leeftijd van	2,2%	0,3%	2%	3%	1,5%	0,5% p.j.

	15–75 jaar (conform CBS- definitie)						
Bruto Regionaal Product (CBS) in €		14.391.000.000	13.945.000.000	13.995.000.000	+1,5% p.j.	+1,5% p.j	1,5% p.j.
Bruto Regionaal Product groei in % * (CBS)	% toename van het bruto regionaal product (BRP) ten opzichte van het voorgaande jaar	0,8%	-3,1%	1,03%	2,5% p.j.	1,5%	1,5% p.j.
Innovatie Index		0,47		Moderate innovator	Moderate innovator	Moderate innovator	Moderate innovator (EU Regional Innovation Scoreboard)
Nieuwe bedrijfsvestigingen via Impuls		7		5	5	5	5 per jaar (trend van volume to value)

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Doelstelling	Begroting 2023
Lasten	
040101-Arbeidsmarkt	497
040102-Concurrentiepositie food	354
040103-Concurrentiepositie Zeeuwse ondernemers	2.643
040104-Campus Zeeland	808
040105-Innovatieinfrastructuur en - fondsen	5.689
040106-Marketing en Imago	940
040107- Circulaire economie	1.252
040108-Concurrentiepositie logistiek	2.377
049999-Ambtelijke inzet	5.479
Totaal Lasten	20.039
Baten	
040103-Concurrentiepositie Zeeuwse ondernemers	0
040105-Innovatieinfrastructuur en - fondsen	616
Totaal Baten	617
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	19.423
Onttrekkingen	
980499 Bestemmingsreserves-Pr.4	6.582
Toevoegingen	
980499 Bestemmingsreserves-Pr.4	1.765
Mutaties reserves	-4.817
Resultaat na bestemming	14.606